HE 70/2026 vp Alueidenkäyttölaki

Talousvaliokunta 8.9.2026
Lakiesityksen vaikutukset energiantuotantoon

Matias Ollila edunvalvontajohtaja
Suomen uusiutuvat ry
040 124 7411
matias.ollila@suomenuusiutuvat.fi

Alueidenkäyttölain vaikutukset energiantuotannolle pähkinänkuoressa

Suomen uusiutuvat

Tuulivoiman vähimmäisetäisyyden vaikutukset

1. sähköjärjestelmän tasapainon vahvistaminen vaikeutuu olennaisesti
2. energiantuotannon potentiaali tulee vähentymään varmasti

Aurinkovoiman kaavoitusvaatimusten vaikutukset

1. ~~**sujuvoittaa luvitusta**~~ hankaloittaa luvitusta ja on ristiriidassa hallitusohjelman tavoitteiden kanssa
   - 50 ha –kaavaraja vaikeuttaa aurinkovoiman sijoittamista nimenomaan niille alueille, joita HO:ssa halutaan hyödyntää, eli joutomaille ja käytöstä vapautuneille turvetuotantoalueille
2. epätäsmällinen lainkirjain metsämaalle rakentamisesta **vie tuomioistuimeen**

Uusiutuva energia pelastaa Suomen

- Energiaturvallisuus ja -omavaraisuus
- Ilmastotavoitteet
- Yhteiskunnan sähköistyminen
- Paikalliset hyödyt ja aluetalous

- Rakentamisen nopeus ja edullisuus

- Yksi keskeisimmistä syistä on linkki **kasvuinvestointien ja uusiutuvan energian** välillä.

Suomen uusiutuvat

Puhdas, edullinen ja varma sähkö - Suomen kilpailukyvyn kulmakivi

- Suomalainen maatuulivoima yksi Euroopan edullisimpia tapoja tuottaa puhdasta sähköä
- Maatuulivoiman lisärakentamispotentiaali Suomessa on kymmeniä gigawatteja – jos sähkölle on kysyntää
- Fingridin kantaverkkosuunnittelun pohjana olevassa ennusteessa sähköntuotannon kasvu perustuu pitkälti maatuulivoimaan ja aurinkovoimaan

Sään mukaan vaihtelevan sähköntuotannon osuus kasvaa edelleen merkittävästi tulevaisuudessa

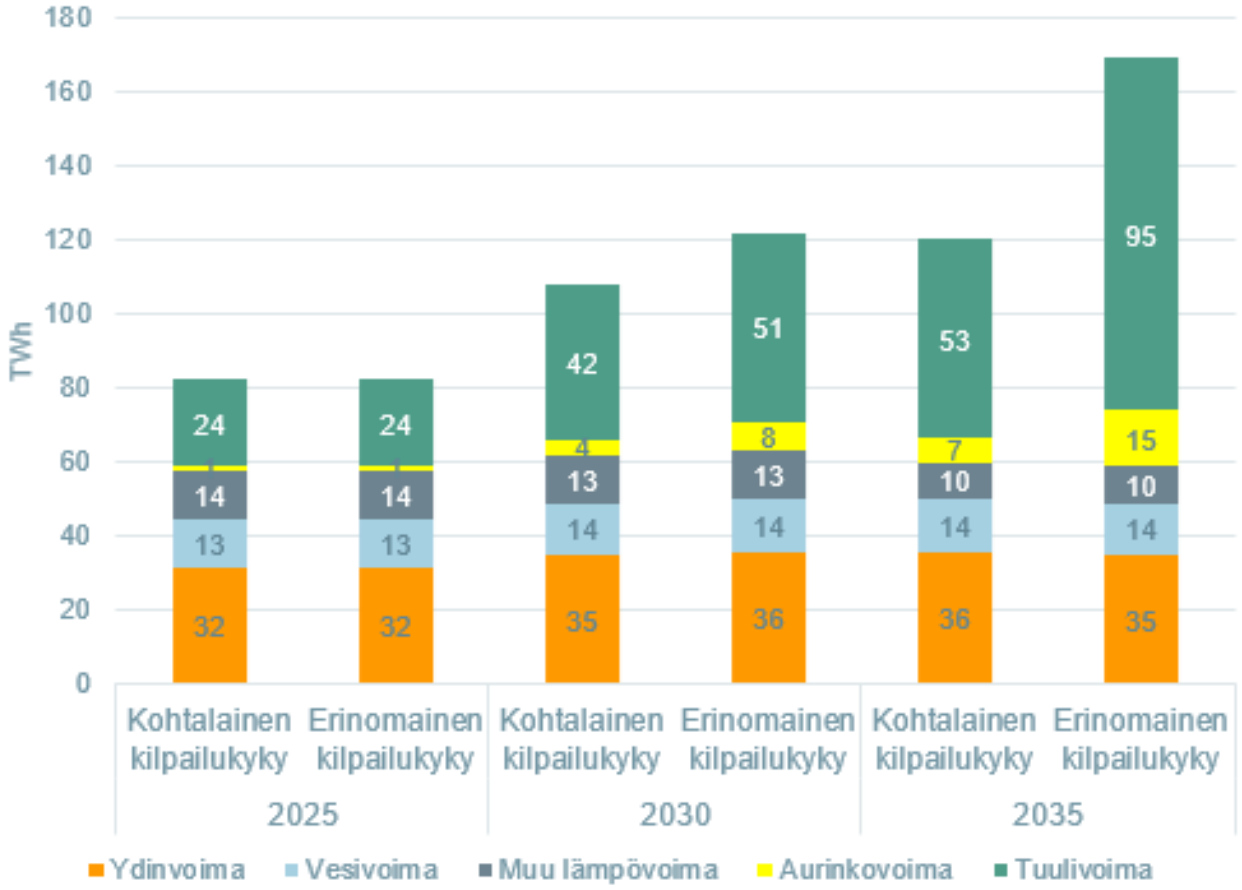

FINGRID

Julkinen

1,25 km etäisyys
68 § 2 momentti

Suomen uusiutuvat

Tuulivoiman etäisyys asutukseen on määritetty ääniohjearvojen ja mallinnuksen yhdistelmällä

- Ohjearvo asetettu tasolle, joka tutkimuksen mukaan ei aiheuta kohtuutonta haittaa
- Tutkimusten mukaan mallinnus vastaa hyvin todellisuutta liioitellen hieman äänen leviämistä
- **Kestää hyvin aikaa, koska nykyinen etäisyyssääntely perustuu vaikutuksiin.**

HE:n 1,25 km:n vähimmäisetäisyys

- Kohtelee tuulivoimaa eriarvoisesti
- Ei perustu vaikutuksiin, eikä etäisyyttä ole perusteltu
- Vähentää tuulivoiman potentiaalia noin kolmanneksella.
- Tekee tuulivoimalle sopivien alueiden löytämisen Keski-Suomessa ja siitä alaspäin hyvin haastavaa.

→ sähköjärjestelmän tasapaino ja hinnanvaihteluiden hillintä vaikeutuvat

Maakuntakaavoitus

- Maakuntakaavan siirtäminen strategisemmalle tasolle on hyvä muutos, mutta syntyy **vahva ristiriita sääntelyn sisällä**.
- **Tuulivoimaa koskeva 68 § 2 mom**. (*Jos tuulivoimarakentamista ohjaava yleiskaava ei sijoitu maakuntakaavassa osoitetulle tuulivoimaloiden alueelle, tuulivoimala on sijoitettava vähintään 1250 metrin etäisyydelle olemassa olevista asuinrakennuksista*) **tekee maakuntakaavasta kuitenkin tuulivoimalle sitovan**
- Maakuntakaavoitus on tähänkin asti ollut suuripiirteistä, eikä maakunnilla ole tietoa eikä resursseja yksityiskohtaisten selvitysten tekoon
  - **Maakuntakaava on voinut tarkentua kunnallisen osayleiskaavojen** yksityiskohtaisen selvitysten perusteella. **Tämän tulee olla jatkossakin mahdollista.**
- **Muutos** tekee tuulivoiman kaavoituksesta jäykempää ja **heikentää sujuvuutta**

- Vaarantaa myös sähkönlisäystarpeen, sillä lähes kaikki nykyisissä maakuntakaavoissa vapaana olevat alueet eivät sovellu tuulivoimakäyttöön (kunta/maanomistaja/PV vastustaa, tai luontoarvot eivät mahdollista hanketta)

Suomen uusiutuvat

Siirtymäsäännös
128 §

128 §: Kaavaan, joka on asetettu ehdotuksena julkisesti nähtäville, sovelletaan nykyistä lainsäädäntöä

- **Tulisi muuttaa koskemaan kaavaa, joka on laitettu kunnassa vireille**, sillä hankkeeseen on käytetty merkittäviä resursseja jo kaavoituksen käynnistämisvaiheessa
- Kyseessä myös maanomistajien luottamus Suomen lainsäädäntöön: jo kaavaluonnoksessa olleet voimalapaikat antavat maanomistajalle käsityksen siitä, mihin voimaloita olisi tulossa.

→ **näkymä sähköntuotannon lisäyksestä heikkenee**, koska hankekanta tulee vähentymään

Suomen uusiutuvat

Aurinkovoima alueidenkäyttölaissa

1. 50 hehtaarin kaavaraja
2. Aurinkovoimaosayleiskaava ja ”metsät”
3. Rakennusluvan myöntäminen ennen kuin kaava on saanut lainvoiman

Suomen uusiutuvat

Kuva: Christa Könönen

Aurinkovoiman kaavoitus I

- **Aurinkovoimaosayleiskaava (70 §) hyvä lisäys suunnittelupalettiin** rakentamisluvan rinnalle.

- Rakentamislakiin ehdotettu 46 § **tekee** kuitenkin **kaavoittamisesta pakollista kaikille yli 50 ha aurinkovoimahankkeille sijainnista riippumatta.**
- Nykysääntelyssä on voinut edetä YVA-kynnyksen (200 ha) alittavissa hankkeissa suunnittelutarveratkaisulla tai sijoittamisluvalla silloin, kun kaavallista tarkastelua vaativia yhteensovitettavia toimintoja ei ole ollut.

- **Nykyään viranomaiset ovat vaatineet kaavaa, kun kaavoitukselle on tarve,** eli alueella on yhteensovitettavia toimintoja.

Aurinkovoiman kaavoitustilanne 1/2026	Hankkeiden lukumäärä	Teho yhteensä (MW)
Pelkkä rakentamislupa	20	1 000
Suunnittelutarveratkaisu	81	4 300
Kaava käynnissä tai valmis	84	9 400

Suomen uusiutuvat

Aurinkovoiman kaavoitus II

- 50 ha raja
  - **Vähentää kunnan päätäntävaltaa.**
  - **Lisää** kaavoittajien työkuormaa.
  - **Aliarvioi** virkamiesten osaamista. Virkamies tunnistaa kaavoitustarpeen.
  - **Lisää** hankekehityksen kustannuksia ja riskejä.
    - **Hankekehitysaika voi** Suomessa **tuplaantua** osissa hankkeita

- 50 ha raja on haaste etenkin entisillä turvetuotantoalueilla ja kaatopaikoilla, joissa rakentaminen on kalliimpaa ja yhteensovitettavaa ei ole.
  - **Ristiriidassa hallitusohjelman kanssa**, joka ohjaa rakentamaan joutomaille sekä haluaa sujuvoittaa luvitusta

- Riskinä, että **poistaa hankeportfoliosta keskikokoiset** (50-120 ha) hankkeet.

Suomen uusiutuvat

Rakentamislakiin ehdotettu kaavaraja

46 §

- **Esitämme valiokunnalle harkittavaksi**, että **kaavaraja** nostetaan **120 hehtaariin**, joka on lähempänä nykyistä YVA-rajaa.

- Kaavarajan nostamisen lisäksi **esitämme valiokunnalle harkittavaksi kaavarajan poikkeusta,** jonka mukaan **joutomailla ja käytöstä vapautuneilla turvetuotantoalueilla ei noudatettaisi kaavarajaa**

  → Edistäisi hankkeiden sijoittumista juuri niille alueille, jonne yleisesti aurinkovoimaa on tahto rakentaa

Suomen uusiutuvat

Aurinkovoimaosa-yleiskaava ja metsät

71 § 1 momentti

- AKL 71 §;n 1 mom. 2 kohta epätarkka: aurinkovoimalan pinta-alasta **ei osoiteta merkittävää määrää metsämaalle**;"
  - **muutoksenhakutuomioistuin joutuu ottamaan kantaa** siihen, milloin metsään rakentaminen olisi/ei olisi merkittävää.
  - **Lisää epävarmuutta merkittävästi** ja pidentää hankkeen kestoa.

- **Esitämme valiokunnalle ensisijaisesti harkittavaksi**, että pykälästä 71 2 momentin 2 kohta **poistetaan**. Toinen **vaihtoehto** on, että kyseisen kohdan perusteluihin kirjataan, että merkittäväksi määräksi ei katsota sitä, jos hankkeesta **korkeintaan 50 % sijaitsee metsämaalla.**
  - Selkeyttäisi lainsäädäntöä kertomalla selvästi, missä tapauksissa suunnittelu on sallittua ja missä kiellettyä.

Suomen uusiutuvat

Rakennusluvan myöntäminen
184 §

- **Esitämme valiokunnalle**, että rakentamislain 184 §:ään lisättäisiin, että aurinkovoimalalle voidaan myöntää rakentamislupa ennen aurinkovoimaosayleiskaavan lainvoimaisuutta.

- Lisäksi **esitämme valiokunnalle**, että vastaava poikkeus säädetään koskemaan sähköasemaa ja energiavarastoja.
  - Myös sähköaseman rakennuslupa voi olla valituksen kohteena
  - Fingrid tulee edellyttämään syksystä 2026 alkaen verkkoa ylläpitävien energiavarastojen rakentamista tuotannon yhteyteen

- Vastaava poikkeus on jo asemakaavalle ja tuulivoimaosayleiskaavalle.
  - Sujuvoittaa hankkeen etenemistä, kun valitusaika ja valitusten käsittely kuluvat samaan aikaan.

Suomen uusiutuvat

Suomen
uusiutuvat